

DET ER IKKE TVEITITT ALT SOM KALLES TVEITITT

Av Alf Olav Larsen

Under steinmessen i Skien i år, og også ved tidligere anledninger har det dukket opp mineraler på markedet som er sagt å være tveititt fra originallokaliteten i Tørdal. Dette er små biter uten krystallbegrensninger med en lys brun farge og svak fettaktig glans. Dette materialet er undersøkt v.h.a. røntgendiffraktometri og viser seg å være en finkorning og intim blanding av fluoceritt (tysonitt) og yttriumholdig flusspat (ytrofluoritt).

Fluoceritt ble beskrevet første gang fra Norge av Sverdrup, Sæbø og Bryn i 1965 (NGT 45, 177 - 188) nettopp fra Høydalen i Tørdal og Jennyhaugen, Drag i Tysfjord. Dette lysebrune fluoceritt/ytrofluorittmaterialet fra Tørdal ligner ganske mye på cerianitt fra Iveland, mens tveititt derimot ser ganske annerledes ut. Ifølge beskrivelsen til Bergstøl, Jensen og Neumann fra 1977 (Lithos 10, 81 - 87) er tveititt fra Tørdal hvit til lysgul av farge med en fettaktig glans. Den viser også svak gul-

oransje fluorescens under kortbølget UV-lys. Den ble funnet som en 10 x 10 x 5 cm stor klump og kun denne originalstufen eksisterer, så vidt man vet hittil. Derimot ble det i 1978 beskrevet tveititt fra en forekomst i USA (Mineralogical Record 9, 387). Mineralet opptrådte her som millimeter store korn i yttriumholdig flusspat. Fargen var den samme som fra Tørdal, hvit til kremgul med guloransje fluorescens.

En tredje lokalitet for dette sjeldne mineralet ble oppdaget for et par år siden, en cleavelandittpegmatitt i Iveland. Tveititt fra denne lokaliteten ligner på de foregående: gulhvitt farge, fettaktig glans og guloransje fluorescens. Biter opptil et par cm er funnet sammen med yttriumholdig flusspat.

Som man ser er tveititt fra de forskjellige lokalitetene meget lik hverandre, men vesentlig forskjellig fra det som dessverre er tilbudt som dette mineralet.